

важко говорити, що Україна найближчим часом стане провідною країною. Однак необхідно цього прагнути, використовуючи численні конкурентні переваги нашої країни.

Сумець Н.В.
ХНУБА

ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНОГО ЗМІСТУ ПОНЯТТЯ «КРИЗА ПІДПРИЄМСТВА»

Дослідження кризових явищ, причин виникнення та наслідків фінансово-економічної кризи є важливим та актуальним питанням для будь-якої країни, галузі та підприємства. Поняття «криза» (від грецького *krisis* — поворотний пункт, рішення) — це різкий крутий перелам, скрутне становище. Термін «криза» застосовується у політиці, психології, економіці та фінансах, у соціології, екології та ін. При цьому в процесі розвитку наукових досліджень, поняття «криза» набувала більш глибокого змістовного значення та розповсюдження. У сучасній науково-економічній літературі існує велика кількість поглядів щодо визначення сутності поняття «криза підприємства».

1. Втрата плато- і конкурентоспроможності, відхилення фактичних результатів від запланованих (О. Стрелаков, Е. Зарипов). 2. Незапланований процес обмеженого продовження й обмеженої можливості впливу менеджменту на діяльність підприємства з важко прогнозованими наслідками (В. Кошкін). 3. Ситуативна характеристика функціонування будь-якого суб'єкта, що є наслідком невизначеності в його зовнішньому і внутрішньому середовищах (А. Чернявський). 4. Процес, що включає фази розвитку від зниження рентабельності й обсягів прибутку (перша фаза) до критичної межі — банкрутства (четверта фаза) (В. Король). 5. Крайне загострення суперечностей соціально-економічній системі, яке загрожує її життєздатності в навколишньому середовищі (Є. Коротков). 6. Надзвичайна ситуація, в результаті якої виникають значні збої в основних підсистемах підприємства (Г. Базаров, С. Беляєв, Л. Белих). 7. Одна з найважчих форм порушення фінансової рівноваги підприємства, що відображає цик-

лічно виникаючі упродовж його життєвого циклу протиріччя між фактичним станом його фінансового потенціалу і необхідним обсягом фінансових потреб (І. Бланк). 8. Будь-яка якісна зміна процесу, перехід від існуючого положення до іншого, істотно відмінного за основними параметрами. у цьому значенні перехід від стабільності до погіршення — це кризова ситуація в розвитку системи (А. Крутік).

Проведене теоретичне дослідження показало, що існує три основні наукові напрямки визначення поняття «криза підприємства»: 1) криза виконує руйнівну функцію, що призводить до загрози життєздатності системи; 2) криза руйнує, що призводить до подальшого розвитку та переходу на інший якісно новий стан існування; 3) криза є порушенням рівноваги.

Удовенко А.П.
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ВУЗІВ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

У сучасному українському суспільстві найважливішим напрямком модернізації та реформування освіти є інтеграція України в європейський освітній простір. Від реформування сфери вищої освіти буде залежати не тільки ефективне функціонування системи вузів, а й рівень розвитку самої держави. Як показують статистичні дані, при загальному збільшенні кількості студентів їх приріст здійснюється за рахунок вузів III і IV рівнів (з 505,2 тис. (2008/09 роки) до 520,7 тис. (2013/14 роки) випущених фахівців). У професійно-технічних навчальних закладах спостерігається падіння чисельності (з 269,6 тис. (2008/09 роки) до 227,3 тис. (2013/14 роки) випущених фахівців). Це пов'язано з підвищенням престижності вищої освіти та невідповідності затребуваних професій на ринку праці з високوپрестижними, що призводить до безробіття серед людей з вищою освітою і нестачі людей технічних спеціальностей. Однією з причин може бути орієнтація на інтеграцію в загальноєвропейський освітній простір, яка передбачає включення в Болонський процес. Враховуючи це, проблеми, які постають перед вузами, змушують розглядати реформу вищої